

Kuva: Pertti Nisonen

Stadi liikkeelle

**Helsingin kaupungin henkilöstön
kestävän työmatkaliikkumisen
edistäminen**

Hankeraportti

Helsinki

Sisällysluettelo

Hankkeen tausta, tavoitteet ja toimenpiteet.....	3
Hankkeen tausta	3
Hankkeen tavoitteet ja toimenpiteet	4
Toimenpide 1: Työmatkaliikkumiseen vaikuttavien olosuhteiden kartoittaminen	5
Miksi työpaikkojen olosuhteilla on merkitystä?	5
Olosuhdekartoituksen toteuttaminen ja tulokset	6
Pukeutumis- ja peseytymistilojen nykytila ja kehittämistarpeet	6
Pyöräpysäköinnin nykytila ja kehittämistarpeet	8
Toimenpide 2: Työmatkaliikkumista edistävä viestintäkampanja	9
Kampanjan toteutus	9
Kampanjan tavoittavuus	10
Hankkeen keskeiset tulokset ja jatkotoimenpiteet	11
Lähteet.....	13

Hankkeen tausta, tavoitteet ja toimenpiteet

Hankkeen tausta

Stadi liikkeelle -hanke sai alkunsa tarpeesta vaikuttaa Helsingin kaupungin työntekijöiden työmatkaliikkumiseen. Liikkumattomuus on yksi nyky-yhteiskuntamme haasteista, minkä vuoksi Helsingin kaupunki tukee ja kannustaa henkilöstöään liikkumaan. Työmatka on esimerkki sellaisesta arkisesta ja säännöllisesti toistuvasta toiminnosta, johon kytkeytyy paljon hyödyntämätöntä potentiaalia. Vaikka lihasvoimin liikkuen tehty työmatka ei ole jokaiselle realistinen vaihtoehto, on se kuitenkin monelle Helsingin kaupungin työntekijälle mahdollisuus sisällyttää liikettä työpäiviin. Arkiliikkumisen lisääminen ei ole pelkästään työntekijöiden fyysiseen terveyteen liittyvä kysymys, sillä liikkuminen vaikuttaa positiivisesti esimerkiksi mielen hyvinvointiin, sekä laajemmin päästöjen vähentämiseen ja terveydenhuollon kustannuksiin.

Kestävän liikkumisen edistäminen kytkeytyy myös useaan Helsingin kaupungin strategiseen tavoitteeseen. Kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030, nollata päästöt vuoteen 2040 mennessä ja olla hiilinegatiivinen sen jälkeen¹. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteina Helsingissä on edistää kaupunkilaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta arjen ympäristöissä². Pyöräliikenteen kehittämisohjelmassa³ ja kävelyn edistämishoelmassa⁴ on puolestaan asetettu tavoitteet näiden kulkumuotojen suosion kasvattamiseksi. Työmatkojen kulkutapavalinnat ovat merkittävä konkreettinen keino edistää kaikkia näitä tavoitteita.

Kaupungin työntekijöiden liikkumisen lisääminen on kirjattu kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2022–2025 yhdeksi liikkumisen edistämisen tavoitteista. Tavoitetta edistetään laatimalla Suomen Aktiivisin Työpaikka –konseptin mukainen henkilöstön liikkumisen projektisuunnitelma, jossa huomioidaan myös kestävän työmatkaliikkumisen edistäminen. Stadi liikkeelle -hankkeen tarkoitus on edistää projektisuunnitelmaan kirjattuja työmatkaliikkumisen tavoitteita.

Helsingin kaupunki on Suomen suurin työnantaja. Vuoden 2022 lopussa sen palveluksessa työskenteli noin 37 500 työntekijää yli 1 300 eri ammattinimikkeellä⁵. Kaupunkiorganisaatiossa on neljä toimialaa ja keskushallinto, jotka jakautuvat lukuisiin palvelukokonaisuuksiin, yksiköihin ja lopulta yksittäisiksi työpaikoiksi. Vuonna 2022 kaupungin henkilöstöstä yli 36 prosenttia kertoi kulkevänsä töihin henkilöautolla joko kuljettajana tai kyydissä vähintään muutaman kerran viikossa kesäkelillä. Kulutottumuksissa on suuria eroja eri palveluiden, työyhteisöjen ja yksilöiden välillä. Koska henkilöstön työtehtävät, työntekotavat sekä henkilökohtaiset liikkumistottumukset ovat monenlaisia, tarvitaan myös työmatkaliikkumisen edistämiseen moninaisia keinoja.

Tutkitusti on selvää, että työpaikan olosuhteet eli pukeutumis- ja peseytymistilat sekä pyöräpysäköinti vaikuttavat siihen, miten työmatkat kuljetaan⁶. Toimivat tilat kannustavat työmatkaliikkumiseen. Helsingin kaupungin toimipisteiden olosuhteet vaihtelevat laadultaan ja ominaisuuksiltaan paljon, esimerkiksi rakennusten käyttöiästä ja käyttötarkoituksesta riippuen. Yhtenä tunnistettuna kehittämistarpeena oli, ettei kaupungilla ollut selkeää kokonaiskuvaa kestävän työmatkaliikkumisen mahdollistavien olosuhteiden tilasta.

Lisäksi henkilöstön tietoisuutta työmatkaliikkumisen hyödyistä ja liikkumista tukevista henkilöstöeduista haluttiin lisätä. Helsingin kaupungin työntekijöiden liikkumistottumukset ja tieto tarjolla olevista henkilöstöeduista tiedettiin vaihteleviksi. Liikkumissuosituksen täyttyminen,

¹ Helsingin kaupunki: [Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelma](#).

² Helsingin kaupunki: [Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2022–2025](#).

³ Helsingin kaupunki: [Pyöräliikenteen kehittämisohjelma 2020–2025](#).

⁴ Helsingin kaupunki: [Helsingin kävelyn edistämishoelma](#).

⁵ Helsingin kaupunki: [Henkilöstöraportti 2022](#).

⁶ Liikkuva aikuinen: [Henkilöstöliikunnan barometri 2021](#).

liikkumisen hyötyjen tunteminen tai liikkumiseen kannustavien etujen käyttäminen eivät ole itsestäänselvyys, minkä vuoksi hankkeeseen sisällytettiin viestintään liittyviä tavoitteita.

Hanke toteutettiin ajalla 1.2.–31.12.2023 ja sen toteuttamisesta vastasi Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelut. Hankkeelle myönnettiin Traficomien liikkumisen ohjauksen valtionavustus.

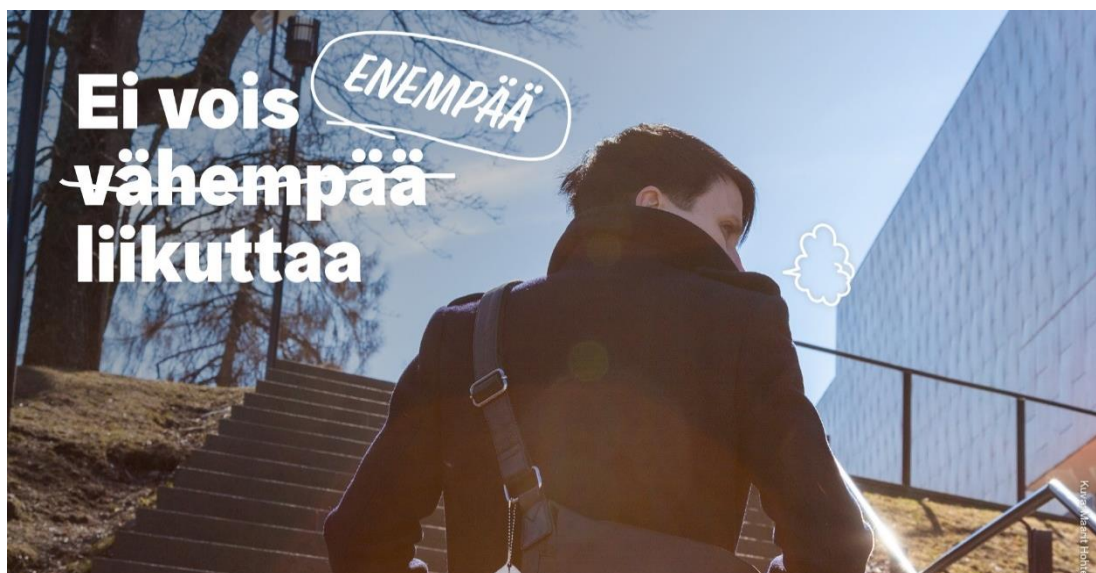
Hankkeen tavoitteet ja toimenpiteet

Henkilöstön työmatkaliikkumisen lisäämiseksi asetettiin neljä tavoitetta:

1. Selvittää Helsingin kaupungin sisäiset yhteistyötahot ja toimijoiden roolit, sekä määritellä sujuva ja mahdollisimman hyvin toistettava tiedonkeruutapa työmatkaliikkumista edistävien olosuhteiden kartoittamiseksi.
2. Toteuttaa kokonaiskartoitus Helsingin kaupungin työpaikkojen kestävästä työmatkaliikkumista mahdollistavista olosuhteista.
3. Analysoida kartoituksen tulokset toimialoittain ja kaupunkiyhteisesti johtopäätöksineen.
4. Jalkauttaa Helsingin kaupungin työpaikoille markkinointiviestintäkampanja hyödyntäen kaupungin erilaisia viestintäkanavia, kuten sähköisiä infotauluja, intraa, sosiaalista mediaa, julisteita ja esitteitä.

Hankkeen tavoitteita täyttämään asetettiin kaksi toimenpidettä:

1. Työmatkaliikkumiseen vaikuttavien olosuhteiden kartoituksen toteuttaminen Helsingin kaupungin toimipisteissä
2. Helsingin kaupungin henkilöstön työmatkaliikkumista edistävän viestintäkampanjan suunnittelu ja jalkauttaminen

Kuva 1. Viestintäkampanjan kuvituskuva.

Toimenpide 1: Työmatkaliikkumiseen vaikuttavien olosuhteiden kartoittaminen

Helsingin kaupungilla on parituhatta toimipistettä. Ennen hankkeen alkua tiedettiin, että pukeutumis- ja peseytymistilojen, tavaroiden säilytysmahdollisuuksien sekä pyöräpysäköinnin toteutustavat, varustelu ja kunto eri toimipisteissä vaihtelevat. Kuitenkaan kattavaa kokonaiskuvaa olosuhteiden nykytilasta ei ollut. Hankkeen ensimmäisenä toimenpiteenä oli kartoittaa toimialojen toimipisteiden työmatkaliikkumiseen vaikuttavien olosuhteiden nykytila.

Miksi työpaikkojen olosuhteilla on merkitystä?

Työpaikan pukeutumis- ja peseytymistiloilla, tavaroiden säilytysjärjestelyillä ja pyörän pysäköintimahdollisuuksilla on vaikutusta siihen, miten työmatkat kuljetaan. Toimivat tilat kannustavat liikkumaan ja toimimattomat tilat voivat nousta työmatkaliikkumisen esteeksi.

Työmatkaliikkujia on monenlaisia. Joku kävelee päivittäin metrolta työpaikalle, toinen innostuu pyöräilemään töihin satunnaisesti ja kolmas kulkee työmatkan pyöräillen vuoden ympäri säässä kuin säässä. Erilaisten liikkujien tarpeet on hyvä huomioida pukeutumis- ja peseytymistilojen järjestämisessä ja suunnittelussa.

Useimmiten pukeutumis- ja peseytymistilat toimivat kaikille käyttäjille silloin, kun ne mahdollistavat talvipyöräilyn. Talvipyöräilyn näkökulmasta työmatkaliikkujan tulee voida peseytyä, vaihtaa vaatteet, kuivattaa pyyhe ja märät päällysvaatteet sekä säilyttää varusteita, hygieniatuotteita ja vaihtovaatteita työpaikalla. Ihannetilanteessa vaatteiden ja varusteiden säilytysratkaisuissa olisi huomioitu erilaiset käyttötarpeet, kuten pitkäaikainen ja satunnainen tarve. Myös kaappien koolla on väliä, sillä osa käyttäjistä voi tarvita reilusti tilaa esimerkiksi pyörälaukun säilyttämiselle, kun taas toinen pärjää niukemmalla säilytystilalla.⁷

Henkilöstötiloja koskien on olemassa erilaisia ohjeita ja säädöksiä. Rakennustiedon laatimassa henkilöstötiloja käsittelevässä RT-ohjekortissa 103140 esitetään pysyvien työpaikkojen henkilöstötilojen suunnitteluohjeita. Ohje on tarkoitettu hanke- ja arkkitehtisuunnittelun tueksi. Työntekijöiden perustarpeiden osalta ohjekortti perustuu työturvallisuuslakiin ja työturvallisuusasetukseen työpaikkojen turvallisuus- ja terveellisyysvaatimuksista. Lisäksi ohjekortissa esitetään hyväksi katsottuja muita suunnittelu- ja mitoitusohjeita, jotka koskevat erityisesti työmatkaliikkumisen asettamia vaatimuksia henkilöstötiloille.⁸ Henkilöstötiloja käsittelevä ohjekortti toimi hankkeessa yhtenä tietolähteenä, keskustelujen käynnistäjänä sekä apuna olosuhdekartoituksen suunnittelussa.

Myös turvallinen pyöräpysäköinti kannustaa työmatkaliikkumiseen. Turvallinen pysäköinti tarkoittaa mahdollisuutta lukita pyörä rungosta sekä säilyttää pyörää katoksessa tai lukitussa sisätilassa työpäivän ajan. Pyöräpysäköinnille annettujen yleisten vaatimusten mukaisesti pyöräpysäköinnin on oltava vaivatonta, turvallista ja saavutettavaa. Ohjeita työpaikkojen pyöräpysäköinnin suunnittelutyön tueksi on koottu pyöräliikenteen suunnitteluohjeeseen⁹.

⁷ Rakennustietosäätiö. [Työmatkaliikuntaa edistävät henkilöstötilat](#).

⁸ Rakennustietosäätiö. [RT 103140 Henkilöstötilat](#).

⁹ Helsingin kaupunki. [Pyöräliikenteen suunnitteluohje: Pyöräpysäköinti](#).

Olosuhdekartoituksen toteuttaminen ja tulokset

Työmatkaliikkumiseen vaikuttavien olosuhteiden nykytilan kartoitus oli odotettuakin moninaisempi prosessi. Ennen varsinaista kartoitusta kerättiin työmatkaliikkumiseen liittyvää tietoa henkilöstökyselyistä, kontaktointiin kaupungin tiloista vastaavia toimijoita, käytiin keskusteluja johdon ja toimialojen edustajien kanssa sekä käynnistettiin yhteistyö työmatkaliikkumiseen erikoistuneen konsultin kanssa. Taustoittavan työn myötä olosuhteita päätettiin kartoittaa kyselyjen avulla.

Pukeutumis- ja peseytymistilojen sekä pyöräpysäköinnin nykytilaa kartoitettiin kahdella tapaa:

- 1. Fiilari-henkilöstökyselyyn lisättiin olosuhteisiin liittyvä kysymys:** *Mitkä työpaikkasi kiinteistön olosuhteet estävät sinua kulkemasta työmatkasi kävellen tai pyöräillen?* Koko Helsingin kaupungin henkilöstölle suunnatussa vuorovuositain toistuvassa kyselyssä olosuhteita koskevaan kysymykseen vastasi noin 22 100 henkilöä, joka kattaa noin 65 prosenttia henkilöstöstä.
- 2. Työmatkaliikkumiseen vaikuttavien olosuhteiden nykytilan kartoituskyselyssä** kaupungin työntekijät pääsivät antamaan arvion oman toimipisteensä olosuhteista. Kysely kohdennettiin erityisesti kaupungin ekotukihenkilöille. Kysely koostui neljästä osiosta: naisten tiloja, miesten tiloja ja sukupuolineutraalien tiloja sekä pyöräpysäköintiä arvioivista osioista. Pukeutumis- ja peseytymistiloja kartoitettiin noin 15 kysymyksellä ja pyöräpysäköintiä kymmenellä kysymyksellä. Kyselyyn vastasi lähes 160 työntekijää noin 100 eri toimipisteestä. Naisten tiloja arvioivia vastauksia oli noin 90, miesten tiloja noin 40, sukupuolineutraaleja noin 30 ja pyöräpysäköintiä noin 110. Kysely laadittiin yhteistyössä Mobinet Oy:n kanssa.

Pukeutumis- ja peseytymistilojen nykytila ja kehittämistarpeet

Työmatkaliikkumiseen vaikuttavien olosuhteiden nykytilan kartoituskyselyssä vastaajat kuvasivat ja arvioivat pukeutumis- ja peseytymistilojen osalta tilojen järjestelyä, varustelua ja laatua. Lisäksi vastaajat saivat tuoda esiin ongelmakohtia ja antaa kehitysideoita tilojen parantamiseksi.

Vastaajien mukaan valtaosasta arvioituista toimipisteistä löytyy pukeutumis- ja peseytymistilat sekä miehille että naisille. Toimipisteissä, joissa on sukupuolineutraali pukeutumistila, ei useinkaan lisäksi ole sukupuolen mukaisesti jaoteltuja tiloja. Tällöin koko henkilökunta käyttää yhtä samaa tilaa. Kyselyn mukaan kaupungilla on myös toimipisteitä, joissa pukeutumis- ja peseytymistiloja ei ole lainkaan, jolloin pukeutuminen ja peseytyminen on mahdollista ainoastaan wc-tiloissa.

Olosuhdekyselyssä pyydettiin kertomaan, miten tilat on järjestetty ja löytyykö niistä peseytymiseen, pukeutumiseen sekä vaatteiden ja varusteiden säilytykseen ja kuivatukseen tarvittavaa välineistöä. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi säilytystilaa, naulakoita, laskutilaa tai kuivauskaappeja. Vastausten mukaan useimmissa toimipisteissä on kehitettävää tilojen varustelussa kaikilla osa-alueilla. Erityisesti kuivatusmahdollisuuksissa on puutteita lähes jokaisessa toimipisteessä. Useissa toimipisteissä kuivatusmahdollisuuksia ei oltu järjestetty lainkaan.

Kyselyssä pyydettiin arvioimaan tilojen käyttöön liittyviä haasteita. Hankaluudet liittyivät esimerkiksi pukuhuoneiden sijaintiin (pukuhuone on eri rakennuksessa), kulkuoikeuksien saamisen (kaikki käyttäjät eivät saa kulkuoikeuksia), tilojen käyttöön liittyviin toimintatapoihin (pukuhuoneeseen ei saa jättää tavaroita työpäivän ajaksi) ja varustelun riittämättömyyteen (henkilökohtaisia kaappeja ei riitä kaikille). Osa tilojen käytettävyyteen liittyvistä haasteista on mahdollista selvittää pienien hankintojen ja toimintatapojen muutoksen kautta. Erityisesti pukeutumistilojen sijaintiin liittyviä haasteita voi kuitenkin olla hankalaa tai jopa mahdotonta poistaa.

Pukeutumis- ja peseytymistilojen järjestelyn ja toimivuuden arvioimisen lisäksi vastaajat arvioivat tilojen varustelun riittävyttä. Erityisesti naulakko- ja laskutila sekä kuivauskapasiteetti koettiin vähäiseksi. Kuitenkin myös kaappien ja suihkujen määrän osalta melkein puolet arvioijista kokee määrän vähäiseksi. Voidaankin todeta, että vastausten mukaan tilojen varustelussa on kehitettävää lähes kaikissa arvioituissa kohteissa.

	Naulakkotilaa on vähän	Laskutilaa on vähän	Kaappeja on vähän	Kuivaus- kapasiteetti on vähäinen	Suihkuja on vähän
Naisten tilat	73 %	70 %	41 %	73 %	45 %
Miesten tilat	42 %	67 %	48 %	60 %	23 %
Sukupuoli- neutraalit tilat	62 %	71 %	45 %	76 %	43 %

Taulukko 1. Ote olosuhdekyselyn vastauksista. Prosenttiosuudet niistä olosuhteiden laatua arvioivista vastauksista, joissa arvioitiin tilojen varustelun olevan vähäinen.

Fiilari-kyselyssä vastaajista 11 prosenttia eli 2 400 työntekijää arvioi säilytystilojen määrän, 12 prosenttia eli 2 700 työntekijää puutteellisten peseytymismahdollisuuksien ja 13 prosenttia eli 2 900 työntekijää puutteellisten kuivatusmahdollisuuksien estävän lihasvoimin tehtävän työmatkan. Työpaikkojen heikot olosuhteet vaikuttavat tuhansien työntekijöiden työmatkoihin.

Kaavio 1. Fiilari-henkilöstökyselyn kysymyksen vastausten jakauma.

Fiilari-kyselyssä lähes 14 400 työntekijää arvioi, ettei olosuhteilla ole merkitystä sille, miten he työmatkansa kulkevat. Tämä kattaa valtaosan, noin 65 prosenttia, kysymykseen vastaajista. Moni työntekijä myös koki, että nykyiset olosuhteet jo sellaisinaan mahdollistavat lihavoimin tehtävän työmatkan.

Kuitenkin tuhannet kaupungin työntekijät olivat sitä mieltä, että olosuhteiden puutteet ovat asettuneet heille liikunnallisen työmatkan esteeksi. Työpaikkojen pukeutumis- ja peseytymistilojen olosuhteiden kehittämistarve tulee ilmi molempien kyselyjen vastauksissa.

Koska toimipisteet ovat moninaisia, myös kehittämistarpeita on eritasoisia. Toisissa toimipisteissä tilanne paranisi pienillä hankinnoilla, esimerkiksi kuivaustelineitä hankkimalla. Toisissa toimipisteissä tilojen toimivuus edellyttäisi suurempia muutostöitä.

Pyöräpysäköinnin nykytila ja kehittämistarpeet

Toimipisteensä pyöräpysäköinnin arvioi olosuhdekyselyssä 110 työntekijää. Pyöräpysäköintien osalta arvioitiin, miten pysäköinti on järjestetty, paljonko pyörätelineitä on, mitkä käyttäjäryhmät telineitä käyttävät ja millainen on telineiden käytettävyyks. Lisäksi kysyttiin sähköpyörien lataamisesta sekä polkupyörän huoltopisteestä.

Noin puolet vastaajista arvioi, että toimipisteen henkilökunnalle on omat pyöräpysäköintipaikat. Vastaajista puolet taas arvioi henkilökunnan jakavan pyöräpysäköinnin muiden käyttäjien, kuten asiakkaiden, kanssa. Vaikka mahdollisuudet polkupyörän pysäköintiin ovat keskimäärin hyvät, selvisi kyselyssä muutamia toimipisteitä, joissa pyöräpysäköintiä ei ole lainkaan järjestetty.

Pyörätelineiden käytettävyydessä ja turvallisuudessa on parannettavaa. Olosuhdekyselyssä noin 40 vastaajaa arvioi, että pyörätelineiden käytettävyydessä on puutteita. Raportoituja puutteita olivat esimerkiksi, ettei pyörän rengas mahdu telineeseen, teline rikkoo pyörän vanteet, telineet ovat ahtaita tai telineet ovat vaikeita käyttää. Noin 40 vastaajaa ilmoitti, ettei arvioidussa toimipisteessä ole mahdollista lukita polkupyörää rungosta telineeseen. Myös turvattomuus, valvonnan puute ja suuri käyttäjämäärä koettiin pyöräpysäköinnin haasteiksi. Fiilari-kyselyssä työmatkapyöräilyn esteiksi 1400 työntekijää vastasi turvattoman pyöräpysäköinnin ja 200 sen, ettei pyörää voi säilyttää sisätiloissa.

Olosuhdekyselyn vastaajista valtaosa eli noin 80 työntekijää ilmoitti, ettei arvioidussa toimipisteessä ole pyöränhuoltopistettä. Lähes sama määrä myös raportoi, ettei toimipisteessä ole yhteiskäyttöistä pyöräpumpua. Sähköpyörien lataamiseen liittyviä käytäntöjä tai toimintamalleja raportoitiin olevan vain harvoissa toimipisteissä. Fiilari-kyselyssä noin neljänsataa työntekijää koki sähköpyörien lataamismahdollisuuden puutteen estävän työmatkan kulkemisen pyöräillen.

Monessa toimipisteessä pyöräpysäköinnin tilanne parantuisi päivittämällä pyörätelineet nykyaikaisiin runkolukittaviin telineisiin. Myös katettujen tilojen, autohallien ja muiden lukollisten sisätilojen mahdollistaminen pyörien säilytykseen lisäisi työmatkapyöräilyn houkuttelevuutta. Pumpun, työkalujen ja pyörän pesuun tarvittavien yhteiskäyttöisten välineiden hankinta on usein pieni panostus, josta kuitenkin voi olla suuri apu työmatkapyöräilijöille.

Toimenpide 2: Työmatkaliikkumista edistävä viestintäkampanja

Puuskuttaako? Pätkiikö? Ympäristöahdistus? Aamuruuhka? – Ei vois ~~vähempää~~ **enempää** liikuttaa!

Hankkeessa toteutettiin Helsingin kaupungin henkilöstön työmatkaliikkumista edistävä viestintäkampanja. *Työmatka –Ei vois ~~vähempää~~ **enempää** liikuttaa!* -kampanja perustui ajatukseen, kuinka lihasvoimin tehty työmatka tarjoaa ratkaisun arjessa turhauttaviin asioihin. Aktiivinen työmatka voi tarjota tilaisuuden kohottaa kuntoa, virkistää mieltä, lievittää ilmastoahdistusta tai välttää ruuhkissa odottamisen. Lisäksi kampanjassa nostettiin esiin aktiiviseen arkeen kannustavia henkilöstöetuja, joita Helsingin kaupunki tarjoaa työntekijöilleen.

Kampanjan toteutus

Kampanjamateriaalina toimivat neljä *Ei vois ~~vähempää~~ **enempää** liikuttaa* -julistetta, julisteiden ilmettä mukailevat elektroniset julisteet, viestinnällisiin tarkoituksiin laaditut kuvituskuvat, liikkumisen eduista kertova esite sekä työmatkaliikkumiseen kytkeytyvät intrauutiset. Kampanjan yhteydessä julkaistiin liikkumisen infograafi, joka kokoaa yhteen kuvaan linkitykset liikkumaan kannustavien henkilöstöetujen äärelle. Kampanjalle luotiin intranettiin omat kampanjasivut, johon koottiin yhteen kaiken kampanja aikana tuotetun materiaali. Lisäksi kampanjasta kerrottiin erilaisissa henkilöstötilaisuuksissa, kokouksissa ja koulutuksissa.

Kuva 2. Viestintäkampanjan kuvituskuva.

Kuva 3. Liikkumisen infograafi.

Osana kampanjointia haastettiin henkilöstö ja johto lisäämään työmatkaliikkumista. Henkilöstön haasteessa työntekijät jakoivat kuvia ja tarinoita työmatkoiltaan henkilöstön Yammer-alustalla. Kuvia jakaneiden kesken arvottiin sarjalippuja Helsingin kaupungin liikuntapaikoille. Lisäksi henkilöstöliikunnan viestinnässä tiedotettiin työmatkaliikkumiseen kannustavista tapahtumista ja kampanjoista, kuten pyöräilyviikosta, pyöräilyn Kilometrikisasta ja Helsingin kaupungin ja HUS-kuntayhtymän yhteisestä kävelykisasta. Johtoa ja esihenkilöitä kannustettiin ottamaan liikkuminen puheeksi kokouksissa ja jakamaan liikkumisen infograafia työyhteisöissä. Myös esihenkilöiden ja johdon näyttämää esimerkkiä hyödynnettiin kampanjoinnissa. Esimerkiksi Helsingin kaupungin pormestari Juhana Vartiaista sekä eri toimialojen esihenkilöitä haastateltiin työmatkaliikkumiseen ja liikkumisen edistämiseen liittyen.

Viestintäkampanja ilme suunniteltiin yhteistyössä markkinointitoimisto Kaimanan kanssa. Helsingin kaupungilta suunnitteluun osallistuivat henkilöstön liikkumisen ohjausryhmän jäsenet, liikuntapalveluiden asiantuntijoita sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan viestinnän asiantuntijoita. Kampanjan jalkautukseen osallistui lisäksi viestinnän asiantuntijoita keskushallinnosta ja toimialoilta sekä esihenkilöitä eri työyhteisöistä.

Kampanjan tavoitavuus

Viestintäkampanja sai hyvän vastaanoton, herätti kiinnostusta ja toi useita yhteydenottoja toimialoilta. Kampanjan avulla tavoitettiin tuhansia Helsingin kaupungin työntekijöitä.

- Kampanja lanseerattiin koko Helsingin kaupungin esihenkilöille suunnatussa Johdossa-lähetysessä perjantaina 14.4.2023. Lähetys ja tallenne tavoittivat lähes 800 esihenkilöä ja johtamisen teemojen parissa työskentelevää asiantuntijaa.
- Työmatkaliikkumisen intrasivuja oli 9.1.2024 mennessä katsottu yli 12 200 kertaa, intrassa julkaistut uutiset olivat keränneet 1600–4400 katselukertaa ja liikkumisen infograafi yli 17 700 katselukertaa.
- Kampanjamateriaaleista julisteita on painettu 300 kpl, suomenkielisiä esitteitä 2500 kpl ja ruotsinkielisiä esitteitä 200 kpl.

Hankkeen keskeiset tulokset ja jatkotoimenpiteet

Hankkeen tarkoituksena oli edistää Helsingin kaupungin työntekijöiden kestävästä työmatkaliikunnasta. Hankkeen tavoitteina oli selvittää Helsingin kaupungin tilojen kehittämiseen liittyviä toimijoita ja toimijoiden rooleja, suunnitella ja toteuttaa toistettavissa oleva tiedonkeruutapa työmatkaliikunnasta vaikuttavien olosuhteiden kehittämiseksi, analysoida kokonaiskartoituksen tulokset, sekä toteuttaa työmatkaliikunnasta kannustava viestintäkampanja henkilöstölle.

Keskustelua tilojen nykytilasta ja kehittämisestä sekä toimijoiden nykyisistä rooleista käytiin mm. seuraavien tahojen kanssa:

- tilapalvelut
- työsuojelutoimijat
- HR
- toimialajohto
- palvelujen ja tiimien esihenkilöt
- ympäristöasiantuntijat
- ekotukitoiminnan koordinaattorit
- koulupihojen pyöräpysäköinnin kehittäjät
- pyöräilyasiantuntijat

Tilojen kehittäminen vaatii edellä mainittujen tahojen yhteistyötä ja voi edellyttää toisistaan poikkeavia toimintatapoja eri toimialoilla.

Kaupungin toimipisteiden nykytilaa kartoitettiin kahdella tapaa:

- **Työmatkaliikunnasta vaikuttavien olosuhteiden kartoituskysely.** Nykytilaa kartoittava kysely sisälsi kysymyksiä koskien pukeutumis- ja peseytymistiloja sekä pyöräpysäköintiä. Kyselyssä arvioitiin erikseen naisten tilat, miesten tilat sekä sukupuolineutraalit tilat. Kyselyyn vastasi 160 lähes työntekijää 100 eri toimipisteestä. Kysely laadittiin yhteistyössä Mobinet Oy:n kanssa.
- **Fiilari-henkilöstökyselyyn työpaikan olosuhteita ja työmatkaa koskeva kysymys.** Joka toinen vuosi toteutettavaan Fiilari-henkilöstökyselyyn lisättiin kysymys, jonka avulla selvitettiin olosuhteisiin liittyviä liikunnallisen työmatkan esteitä. Kysymykseen vastasi noin 22 000 työntekijää, mikä vastaa noin 65 prosenttia kaupungin henkilöstöstä.

Sekä olosuhteiden kartoituskysely että Fiilari-henkilöstökyselyn kysymys ovat toistettavissa olevia tiedonkeruutapoja. Lisäksi koulupihojen pyöräpysäköintiä sekä liikuntapaikkojen pyöräpysäköintiä kehitetään kahdessa muussa käynnissä olevassa projektissa.

Kartoituskyselyn ja Fiilari-henkilöstökyselyn kysymyksen tulokset analysoitiin yleisellä kaupunkiyhteisellä tasolla. Kyselyiden avulla saatiin luotua yleiskuva tämän hetken tilanteesta. Molempien kyselyiden tulokset ovat samansuuntaisia. Johtopäätöksenä todetaan, että tiloissa on kehitettävää ja olosuhteet ovat vain harvassa toimipisteessä täysin toimivat. Osa tarvittavista muutostöistä on pieniä hankintoja, mutta joissain toimipisteissä on tarvetta laajemmille muutostöille. Kyselyiden tuloksia esiteltiin hankkeen päätöstilaisuudessa marraskuussa 2023.

Kaupungin työntekijöiden työmatkaliikunnasta edistävä viestintäkampanja toteutettiin keväällä 2023. Kampanja tavoitti tuhansia Helsingin kaupungin työntekijöitä ja sai näkyvyyttä useissa kaupungin sisäisissä kanavissa, työpaikoilla ja tilaisuuksissa. Kampanja sai

kiinnostuneen vastaanoton myös kaupungin ulkopuolelta. Kampanjamateriaalit suunniteltiin niin, että ne ovat ajattomia ja niitä on mahdollista hyödyntää viestinnässä myös tulevaisuudessa.

Muutamia tunnuslukuja kampanjan tavoittavuudesta 9.1.2024 mennessä:

- Johdossa-esihenkilötilaisuus 800 katselukertaa
- Liikkumisen infograafi 17 700 katselukertaa
- Pormestari Vartiaisen haastattelu 3 100 katselukertaa
- Työmatkaliikkumisen intrasivu 12 200 katselukertaa
- Tilattuja esitteitä 2 700 kpl ja julisteita 300 kpl

Kuva 4. Viestintäkampanjan kuvituskuva.

Hankkeen tulosten pohjalta vuodelle 2024 on asetettu seuraavat tavoitteet sekä olosuhteiden kehittämiseen että viestintäkampanjan jatkamiseen liittyen:

1. Laaditaan pitkäjänteinen suunnitelma olosuhteiden parantamiseksi sisältäen seuraavat ulottuvuudet:
 - Liikkumista tukevien olosuhteiden huomiointi keskeisissä uusien tilojen rakennushankkeissa sekä tilojen suunnitteluohjeissa
 - Liikkumista tukevien olosuhteiden huomioimisen varmistaminen suunnittelussa olevissa tilojen perusparannushankkeissa
 - Pienimuotoisten parannusten (esim. kalusteiden järjestely, kuivaustelineiden hankkiminen) suunnittelu toimipisteisiin, joissa on hankkeen ensimmäisessä vaiheessa havaittu puutteita olosuhteissa
 - Laaditaan yhteistyössä kaupungin sisäisten toimijoiden kanssa vaiheistettu suunnitelma olosuhteiden parantamiseksi tuleville vuosille sekä hahmotetaan infraparannusten kokonaiskustannukset talousarviovalmisteluun 2025
2. Tavataan toimialojen tilapalveluhenkilöstöä ja muita keskeisiä ammattiryhmiä sekä tarvittaessa ohjeistetaan työmatkaliikkumiseen huomioimisesta tilasuunnittelussa.
3. Jatketaan viestintäkampanjaa ja kohdennetaan se valituille ryhmille. Tuotetaan uutta kampanjamateriaalia ja viestitään työmatkaliikkumisesta hyödyntäen kaupungin erilaisia viestintäkanavia.

Lähteet

Helsingin kaupunki. Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2022:32. Hiilineutraali Helsinki - päästövähennysohjelma. https://helsinginilmastoteot.fi/wp-content/uploads/2019/06/HNH_pa%CC%88a%CC%88sto%CC%88va%CC%88hennysohjelma.pdf

Helsingin kaupunki. Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta kaikille. Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2022–2025. <https://www.hel.fi/static/kanslia/hyte/helsingin-hyvinvointisuunnitelma-2022%E2%80%932025.pdf>

Helsingin kaupunki. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2020:31. Pyöräliikenteen kehittämisohjelma 2020–2025. <https://julkaisut.hel.fi/fi/julkaisut/pyoralikenteen-kehittamisohjelma-2020-2025>

Helsingin kaupunki. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2022:9. Helsingin kävelyn edistämishjelma. <https://julkaisut.hel.fi/fi/julkaisut/helsingin-kavelyn-edistamisohjelma>

Helsingin kaupunki. Pyöräliikenteen suunnitteluohje: Pyöräpysäköinti. <https://pyoraliiikenne.hel.fi/pyorapysakointi/>

Liikkuva aikuinen. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 411. Henkilöstöliikunnan barometri 2021. https://liikkuvatyoelama.fi/wp-content/uploads/sites/4/2022/05/Henkilostoliikunnan_barometri_2021.pdf

Rakennustietosäätiö. RT 103140 Henkilöstötilat. <https://kortistot.rakennustieto.fi/kortit/RT%20103140>

Rakennustietosäätiö. Työmatkaliikuntaa edistävät henkilöstötilat. <https://pyoraliiitto.fi/wp-content/uploads/tyomatkaliikuntaa-edistavat-henkilostotilat.pdf>

Puuskuttaako?

Ei vois *ENEMPÄÄ*
~~vähempää~~
liikuttaa

Mitä heikompi kunto, sitä
nopeammin se kasvaa. Jo 30
minuuttia päivässä riittää.

Kuva: Maarit Hohen

Hae vauhtia arkeesi henkilöstöeduistamme!
Kaupungin intra > Meillä töissä > Henkilöstöedut

Helsinki

Pätkiikö? Ei vois ~~vähempää~~ liikuttaa

ENEMPÄÄ

Jo puoli tuntia
liikettä päivässä
parantaa muistia ja
ehkäisee dementiaa.

Kuva: Jussi Heikkinen

Hae vauhtia arkeesi henkilöstöeduistamme!
Kaupungin intra > Meillä töissä > Henkilöstöedut

Helsinki

Ympäristö- ahdistus?

Ei vois *—eureupää—* ~~vähempää~~ liikuttaa

Hyppää pyörän selkään
– minimoit päästöt,
ilmansaasteet, melun ja
liikenneuhkat.

Kuva: Jussi Helsten

Hae vauhtia arkeesi henkilöstöeduistamme!
Kaupungin intra > Meillä töissä > Henkilöstöedut

Helsinki

**Aamu-
ruuhka?**

Ei vois *— eueupää —*
vähempää
liikuttaa

Pyörä on nopein kulkuneuvo
alle 7 kilometrin matkalla.

Kuva: Pertti Nisonen

Hae vauhtia arkeesi henkilöstöeduistamme!
Kaupungin intra > Meillä töissä > Henkilöstöedut

Helsinki

Ruuhkaa tai ahdistus- puuskaa?

Kuva: Pertti Mäkinen

**Ei vois *enemmän*
vähempää
liikuttaa**

Helsinki

Liikkumalla työmatkan kävellessä tai pyörällä saavutat monta hyötyä

Jo 30 minuuttia liikkumista päivässä riittää – putkeen tai pätkissä.

Säästät aikaasi

- Olet nopeasti perillä – pyörä on nopein kulkutapa alle 7 km matkoilla
- Vältät aamuruuhkat ja parkkipaikan etsimisen jättämällä auton kotiin
- Työpäivän jälkeen ei aina tarvitse lähteä erikseen liikkumaan

Edistät terveyttäsi

- Riski sairastua sydän- ja verisuonitauteihin, diabetekseen tai tuki- ja liikuntaelinsairauksiin pienenee
- Lihaskuntosi kasvaa ja luustosi vahvistuu
- Hapenotto kykyisi paranee

Tuet aivojesi toimintaa

- Muistisi virkistyy ja keskittymiskykyisi paranee
- Stressinsietokykyisi kehittyy
- Riski sairastua muistisairauksiin pienenee
- Mielialasi nousee

Olet ilmaston puolella

- Hiilijalanjälkesi pienenee

Hae vauhtia arkeesi henkilöstöedustamme!
Kaupungin Intra > Meillä töissä > Henkilöstöedut

Helsinki

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan
toimiala
Liikuntapalvelut